

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours PART-I Examinations, 2016

SANSKRIT- HONOURS

PAPER-SANA-I

Time Allotted: 4 Hours

Full Marks: 100

The figures in the margin indicate full marks. Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.

Unit-I

[Marks – 20]

1. Write short note on any *one* from the following: 4×1 = 4
यतिः, गुरुस्वरः, मात्रा ।
2. Define and illustrate any *two* from the following: 4×2 = 8
वंशस्थविलम्, द्रुतविलम्बितम्, प्रहर्षिणी, मालिनी ।
3. Scan and name the metres in any *two* from the following: 4×2 = 8
 - (a) सा निन्दन्ती स्वानि भाग्यानि वाला ।
 - (b) सत्त्वसंश्रयगुणोऽपि दूष्यते ।
 - (c) लीलापरं पिककुलं कलमत्र रौति ।
 - (d) स्निग्धच्छायातरुषु वसतिं रामगिर्याश्रमेषु ।

Unit-II

[Marks – 40]

4. Join in Sandhis any *four* from the following: 1×4 = 4
मातृ+ऋद्धिः, महा+ऐश्वर्यम्, सीमन्+अन्तः, महान्+लाभः, धावन्+चलति, उत्+स्थानम्,
श्रेयः+करः, प्रातः+रम्यम्।
5. Disjoin the Sandhis in any *four* from the following: 1×4 = 4
द्वाविमौ, गवाक्षः, मध्वृते, अजन्तः, उत्तम्भनम्, षण्णवतिः, नीरोगः, बहिर्योगः।
6. Account for the case-endings in any *eight* from the following underlined words: 1×8 = 8
- (a) साधुः सन्मार्गम् अभिनिविशते।
(b) श्रमम् अन्तरेण सुखं न भवति।
(c) सुभाषिणी प्रकृत्या सुहासिनी।
(d) मासेन व्याकरणम् अधीतवान्।
(e) पुष्पेभ्यः स्पृहयति।
(f) ज्ञानाय अध्ययनम्।
(g) व्यसनात् निवारयति।
(h) उपाध्यायात् शास्त्रम् अधीते।
(i) दुग्धस्य पानम्।
(j) सर्वेषां व्यसनं त्याज्यम्।
(k) विद्यायाम् अनुरागः।
(l) योधेषु अर्जुनः श्रेष्ठः।
7. Distinguish between any *four* from the following words: 2×4 = 8
- (a) वाक्यम् and वाच्यम्।
(b) स्थला and स्थली।
(c) आचार्या and आचार्यानी।
(d) आह्वयति and आह्वयते।

- (e) कवरा and कवरी ।
(f) संक्रीडति and संक्रीडते ।
8. Name and expound the Samāsas in any *four* from the following: 2×4 = 8
यथाशक्ति, सुखप्राप्तः, स्नातानुलिप्तः, नवनीतकोमलम्, पञ्चवटी, मथुरापाटलिपुत्रम् ।
9. Correct or justify any *four* from the following: 2×4 = 8
(a) प्रदीयतां दाशरथाय मैथिली ।
(b) मा निषाद प्रतिष्ठां त्वमगमः शाश्वतीः समाः ।
(c) धृतधनुषं रघुनन्दनं स्मरामि ।
(d) उपर्युपरि बुद्धीनां चरन्तीश्वरबुद्ध्यः ।
(e) रथे च वामनं दृष्ट्वा पुनर्जन्म न विद्यते ।
(f) सैष दाशरथीरामः ।

Unit-III

[Marks – 30]

10. Translate into Sanskrit and write in Devanāgarī script: 15
There was a great Kṣatriya named Gādhi renowned in the world, whose son was powerful Viśvāmitra. When on hunting, Viśvāmitra came to the hermitage of Vaśiṣṭha. Vaśiṣṭha entertained him with his attendants with delicious food and drink, obtained from his cow Kāmadhenu. Viśvāmitra offered Vaśiṣṭha, a hundred million cows or his kingdom in exchange for her. Vaśiṣṭha, however, replied that he was unable to part with her even in return for the kingdom.

OR

There was, in the country of Magadha, a big forest named Campakavati. A crow and a deer lived therein for a long time with great affection for each other. The deer was plump by grazing willfully and was wistfully looked at by a jackal. The jackal thought, "How could I partake of his tender flesh?" Thinking so he approached the deer and said, "Friend, wish you all well." The deer said, "Who are you?"

11. Translate into English:

15

आसीदुज्जयिन्यां सकलगुणोपेतो विक्रमादित्यो नाम राजा । स एकदा
स्वमनसाचिन्तयत्— अहो! असारोऽयं संसारः । कदा कस्य किं भविष्यतीति न ज्ञायते ।
अत्र उपार्जितं वित्तं दान भोगैर्विना सफलं न भवति । वित्तस्य सत्पात्रे दानमेकं फलम् ।
अन्यथा नाशमेव प्राप्नोति । इत्येवं विचार्य सर्वस्वदक्षिणं यज्ञं यष्टुमुपचक्रमे । ततः
शिल्पिभिरतिमनोहरो मण्डपो निर्मितः ।

OR

अस्ति कश्मिंश्चिदधिष्ठाने जीर्णधनो नाम वणिकपुत्रः । स च विभक्त्यात्
देशान्तरगमनमना आसीत् । तस्य गृहे लौहभारघटिता पूर्वपुरुषोपार्जिता तुलासीत् । तां च
कस्यचित् वणिजः गृहे निक्षेपभूतां कृत्वा स देशान्तरं प्रस्थितः । ततः सुचिरं स देशान्तरं
भ्रान्त्वा पुनः स्वपुरमागत्य तं श्रेष्ठिनमुवाच, भोः श्रेष्ठिन्, दीयतां मे सा निक्षेपतुला । स
आह— भोः, नास्ति सा त्वदीयातुला, मूषिकैर्भक्षिता ।

Unit-IV

[Marks – 10]

12. Write an essay in simple Sanskrit on any one from the following:

10×1 = 10

- विश्वभ्रातृत्वम् ।
- संहतिः कार्यसाधिका ।
- वसन्तकालस्य सौन्दर्यम् ।
- भारतसंस्कृतौ संस्कृतम् ।